

STALHYGIËNE

Drs. J. W. Seinhorst

Stalhygiëne

Hygiëne roept gedachten op aan poetsen en schrobben. Op een melkveebedrijf met een ligboxenstal gebeurt dit voornamelijk in afkalfstal, ziekenstal, melkstal en melklokaal. De grupstal wordt, voor zover daar 's zomers niet gemolken wordt, in het voorjaar schoon-gemaakt en staat bijna een half jaar leeg. Maar het schoonmaken van een ligboxenstal is meestal onbegonnen en ondankbaar werk. Dit komt doordat het stalgebouw in vergelijking met de grupstal veel intensiever gebruikt wordt (zomerstalvoeding, 's nachts opstallen, gebruik als wachtruimte voor het melkvee). Bovendien is deze stal door constructie en inrichting moeilijk schoon te maken.

Hygiëne in een ligboxenstal is dus in de eerste plaats een kwestie van schoon houden van zowel de stal als de koeien.

Maatregelen

Op afdeling 3 is het afgelopen jaar in samenwerking met het MOC onderzoek gedaan naar stalhygiëne. De bedoeling was na te gaan of een aantal vooraf vastgestelde maatregelen een meetbare invloed zouden hebben op de kwaliteit van de melk, de reinheid van de spenen, ziekte en het waarneembaar schoner zijn van de koeien.

Hiervoor werden 2 groepen van 90 melkkoeien ieder in een eigen stalhelft gehuisvest (zomerstalvoeding). De ene groep werd verzorgd zoals dit normaal ook gebeurt. Bij de andere groep werd een aantal extra maatregelen genomen om de stal schoner te houden. Deze bestonden uit het schoner houden van de vloer (mestschuif 19 keer per dag laten lopen), het schoonhouden van de ligboxen (2 x daags extra nalopen), mest verwijderen uit de dode hoeken in de stal en het eens per vier weken begieten van de achterwand van de boxen met een formaline-oplossing.

Effecten

Bij het uitvoeren van deze maatregelen bleek dat het stalgebouw en de inrichting zich hiervoor niet goed lenen: Het extra houden vergde naar verhouding veel handarbeid.

Enig gunstig effect op de melkkwaliteit en reinheid van de spenen was er wel, maar het verschil was niet erg groot. De beter verzorgde koeien waren niet waarneembaar schoner dan de normaal verzorgde koeien.

Een verbetering was, dat minder dieren uit de schonere stal behandeling door de dierenarts behoeften: Hoewel in beide groepen het aantal geregistreerde zieke dieren afnam, was deze afname sterk in de groep met de betere verzorging. Dit verschil is vermoedelijk mede een gevolg van de schonere en drogere vloer. Hierdoor nam vooral het aantal klauwproblemen af.

Verder bleek, dat wanneer de maatregelen niet dagelijks werden uitgevoerd, het reinheidsniveau weer snel afzakte. Dit kwam vooral naar voren uit het onderzoek naar de reinheid van de spenen. Gebruik van zaagsel als stroomateriaal in ligbedden is volgens

dit onderzoek minder gunstig met het oog op besmetting van de koe en de uier met micro-organismen.

De resultaten hebben niet aan de verwachtingen van het onderzoek voldaan. Niettemin is er een aantal aspecten naar voren gekomen dat er zeker aanleiding toe geeft om door te gaan met hygiëne-onderzoek, zij het op wat kleinere schaal. Combinatie van de resultaten zal op wat langere termijn misschien leiden tot een effectief en eenvoudig schoon te houden ligboxenstal. Aanpassing van stalgebouw en inrichting speelt hierbij een belangrijke rol.

Samenvatting

Op afdeling 3 werd met behulp van 2 groepen koeien nagegaan of bepaalde hygiënische maatregelen effectief zijn. Deze maatregelen bestonden uit het vaker schoonmaken van mestgangen en boxen en het ontsmetten van achterstand van de boxen.

Er kwam ondermeer naar voren dat het stalgebouw en de inrichting belangrijk zijn bij de uitvoerbaarheid van de maatregelen. Betere verzorging resulteerde in een afname van het aantal ziektegevallen. De effecten op de melkqualiteit vielen tegen, mede omdat het in de boxen gebruikte stroomateriaal (zaagsel) veel meer micro-organismen bleek te bevatten dan werd verondersteld.

Summary

At unit 3 has been investigated with two groups of cows if certain hygienic rules might contribute to better milk quality and cleanness of the cows. With these hygienic rules the dung passage and cubicles were more often cleaned and the rear end of the cubicles disinfected.

Among others was found that both the cubicle house and its lay-out are important for the feasibility of the hygienic rules. Better care decreased the number of sick cows. Its contribution to a better milk quality was poor also because the saw dust as litter in the cubicles appeared to contain more micro organisms as was thought.